

Inhibidors de la bomba de protons en malalts polimedicats o majors de 65 anys

En malts polimedicats o majors de 65 anys que no rebin tractament amb antiinflamatoris no esteroïdals la prescripció d'inhibidors de la bomba de protons per a la prevenció de la patologia gàstrica no aporta valor afegit.

Resum

- A Catalunya, l'any 2012, al voltant d'1,5 milions de persones van consumir medicaments antiulcerosos per prevenir o tractar malalties digestives de tipus ulcerós.
- El consum de medicaments antiinflamatoris és una de les principals causes d'aparició de malalties ulceroses i una de les indicacions principals de l'ús de medicaments antiulcerosos.
- Malgrat que no consumeixin medicaments antiinflamatoris, s'ha observat un ús generalitzat de medicaments antiulcerosos en pacients que prenen molts medicaments (pacients polimedicats) de manera continuada, així com en gent gran.
- Per aquests motius, es recomana reconsiderar l'ús de medicaments antiulcerosos en pacients polimedicats o gent gran que no rebin tractament amb antiinflamatoris.

Més informació

La prevenció de la malaltia ulcerosa amb inhibidors de la bomba de protons (IBP) en pacients que reben tractament amb antiinflamatoris no esteroïdals (AINE) està indicada en pacients que compleixin alguna de les condicions següents: història prèvia d'úlcera pèptica, hemorràgia gastrointestinal o perforació gastroduodenal; edat avançada (>65 anys); tractament prolongat amb AINE a dosis altes; ús concomitant d'anticoagulants orals i/o glucocorticoides i/o àcid acetilsalicílic o altres antiagregants; i comorbiditats greus (cardiovasculars, renals, hepàtiques, hipertensió, diabetis).

Tot i que els criteris de prescripció d'IBP estan clarament definits, diversos estudis n'han posat de manifest un ús excessiu. En el nostre entorn, la hiperprescripció dels IBP està originada per la utilització inadequada en situacions en què no existeix indicació clínica.

A Catalunya, l'any 2012, al voltant d'1,5 milions de persones van rebre tractament amb IBP amb un cost associat de 49,5 milions d'euros. Del total de persones tractades, el 43% no va rebre tractament concomitant amb un AINE, el 49% tenia menys de 65 anys i el 38% eren pacients polimedicats (5 o més medicaments). El 48% dels pacients polimedicats amb un IBP no van rebre tractament amb AINE.

En general, els IBP són fàrmacs segurs i ben tolerats. No obstant això, no són innocus i la seva administració s'ha associat a efectes secundaris poc freqüents però potencialment greus, com fractures osteoporòtiques, nefritis intersticial aguda i augment de risc d'infeccions entèriques i pulmonars.

Es recomana reservar la prescripció d'IBP per a la prevenció de la patologia ulcerosa en pacients en tractament amb AINE i situacions de risc augmentat de sagnat. Es recomana reavaluar periòdicament la necessitat de continuar el tractament per evitar-ne la cronificació.

La suspensió dels IBP en pacients polimedocats sense tractament amb un AINE suposaria, a Catalunya, un estalvi de 9 milions d'euros sota l'assumpció que no hi ha altres situacions clíniques que en justifiquin l'administració.

Amb la col·laboració de

Consell Assessor de Medicaments en l'Àmbit de l'Atenció Primària i Comunitària del CatSalut (CAMAPC).

Amb el suport de

Fonts

- Ali T, Roberts DN, Tierney WM. Long-term safety concerns with proton pump inhibitors. Am J Med. 2009;122:896-903. Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Long-term+safety+concerns+with+proton+pump+inhibitors+ALI>.
- Batuwitage BT, Kingham JG, Morgan NE, Bartlett RL. Inappropriate prescribing of proton pump inhibitors in primary care. Postgrad Med J. 2007;83:66-8. Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Inappropriate+prescribing+of+proton+pump+inhibitors+in+primary+care+morgan>.
- Burgos C, Novo del Castillo S, Llorente E, Salinero MA. Estudio prescripción-indicación de inhibidores de la bomba de protones. Rev Clin Esp. 2006;206:266-70. Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Estudio+prescripci%C3%B3n+indicaci%C3%B3n+de+inhibidores+de+la+bomba+de+protones+burgos>.
- Proton Pump Inhibitors (PPI): Class Labeling Change including Nexium, Dexilant, Prilosec, Zegerid, Prevacid, Protonix, Aciphex Vimovo, Prilosec OTC, Zegerid OTC, and Prevacid 24HR. U.S. 25/05/2010. Food and Drug Administration. Disponible a: <https://www.fda.gov/Safety/MedWatch/SafetyInformation/SafetyAlertsforHumanMedicalProducts/ucm213321.htm>.
- Forgacs I, Loganayagam A. Overprescribing proton pump inhibitors. BMJ. 2008;336:2-3. Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18174564>.
- García del Pozo J. Estudio de utilización de antiulcerosos en España (2000-2008). Inf Ter Sist Nac Salud. 2009;33:49-54. Disponible a: http://essencialsalut.gencat.cat/ca/detalls/Article/inhibidors_bombes_protons_2013.
- Simó J. Utilización de medicamentos en España y en Europa. Aten Primaria. 2012;44(6):335-347. Disponible a: <http://www.elsevier.es/es-revista-atencion-primaria-27-articulo-utilizacion-medicamentos-espa%C3%B1a-europa-90140922bd=1?bd=1>.

Enllaços d'interès

- Protocol d'utilització dels inhibidors de la bomba de protons. Consorci Sanitari de Barcelona; 2009. Disponible a:
http://www.gencat.cat/salut/botss/html/ca/dir3455/protocol_tractament_ibp_dreta.pdf.
- Recomendaciones para la prescripción de los inhibidores de la bomba de protones en el medio ambulatorio. Servei de Salut de les Illes Balears; 2010. Disponible a:
<http://www.elcomprimido.com/PDF/documento%20recomendaciones%20empleo%20IBP.pdf>.
- Criterios de selección de Inhibidores de la Bomba de Protones. Servicio Madrileño de Salud; 2011. Disponible a:
http://www.madrid.org/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-disposition&blobheadervalue1=filename%3DN3_01_2012.PDF&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1310806965779&ssbinary=true.

Essencial és una iniciativa que identifica pràctiques clíniques de poc valor i promou recomanacions per tal d'evitar-ne la realització.

Si voleu rebre més informació sobre el projecte, podeu contactar amb: essencial.salut@gencat.cat o visitar el web: <http://essencialsalut.gencat.cat>